

รายงานการศึกษาคุณภาพประเทศอาเซียนของรัฐสภา

คณะกรรมการธิการ/บุคคลสำคัญของฝ่ายนิติบัญญัติ

คณะกรรมการธิการการทหาร วุฒิสภา

หมวดหมู่

ประเทศสมาชิกอาเซียน

ประเทศ

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

เสาหลักอาเซียน:

การเมืองและความมั่นคง, เศรษฐกิจ, สังคมและวัฒนธรรม

วันเดือนปีที่ศึกษาคุณภาพ

๑๘-๒๒ กันยายน ๒๕๕๖

สมัยของประธาน

พลตรี กลชัย สุวรรณบุรณ์ ประธานคณะกรรมการธิการการทหาร วุฒิสภา

ประเด็นศึกษาคุณภาพ

๑. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๒. ข้อมูลพื้นฐานทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

สาระสังเขป

คณะกรรมการธิการการทหาร วุฒิสภา ได้เดินทางไปยังกระทรวงการเกษตรและพัฒนาชนบท เพื่อเข้าพบหารือข้อราชการกับผู้บริหารระดับสูงเกี่ยวกับการป้องกันและช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติและเยี่ยมเยียนเกษตรกรใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ โดยได้มีการหารือข้อราชการและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งได้รับข้อมูลพื้นฐานทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของเวียดนาม สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

คณะกรรมการธิการการทหาร วุฒิสภา ได้เดินทางไปยังกระทรวงการเกษตรและพัฒนาชนบท เพื่อเข้าพบหารือข้อราชการกับผู้บริหารระดับสูงเกี่ยวกับการป้องกันและช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ โดยมีคณะผู้บริหารของกระทรวงการเกษตรและพัฒนาชนบท ให้การต้อนรับ นำโดย นายเหงียน วันยงห์ รองอธิบดีทบวงชลประทาน ในการนี้ คณะผู้บริหารของกระทรวงการเกษตรและพัฒนาชนบท ได้กล่าวบรรยายสรุปปรากฏสาระสำคัญ ดังนี้

- เวียดนามมีแม่น้ำสำคัญหลายสายแม่น้ำสายหลักคือ แม่น้ำแดงและแม่น้ำ (ถายบิญ) อยู่ทางภาคเหนือ และแม่น้ำอีกสายหนึ่งอยู่ทางภาคใต้ตอนล่างซึ่งไหลมาจาก สามเหลี่ยมลุ่มแม่น้ำโขง ด้วยสภาพภูมิประเทศของเวียดนามที่ตั้งอยู่ในเขตโซนร้อนและมีชายฝั่ง ทะเลจากเหนือจรดใต้ประมาณ ๓,๒๐๐ กิโลเมตรทำให้เวียดนามมีเอกลักษณ์เฉพาะในเรื่องภัย พิบัติด้านวาตภัยและอุทกภัยอยู่เป็นประจำ โดยในช่วงมรสุมพายุจะเข้ามาทางภาคเหนือไล่ลง มายังภาคใต้ซึ่งในแต่ละพื้นที่จะมีปริมาณน้ำฝนไม่เท่ากัน ปริมาณน้ำฝนที่วัดได้มากที่สุดอยู่ทาง เหนือวัดได้ ๔,๒๐๐ ลูกบาศก์เมตร ซึ่งภัยพิบัติน้ำท่วมเกิดขึ้นบริเวณภาคเหนือจะท่วมอยู่ ประมาณ ๑-๒ วัน ส่วนภาคใต้ได้รับผลกระทบหนักกว่าเพราะเป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงโดยจะ ท่วมอยู่ประมาณ ๒-๓ วัน สำหรับภาคกลางปริมาณน้ำจะลดลงอย่างรวดเร็วโดยจะท่วมอยู่ ประมาณ ๖-๑๒ ชั่วโมง ที่ผ่านมามีปริมาณน้ำท่วมหนักที่สุดประมาณ ๓๗,๘๐๐ ลูกบาศก์เมตร เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ และ พ.ศ. ๒๕๑๔

- ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของเวียดนามมีพื้นที่ ๓ ใน ๔ เป็นภูเขาและป่า และเป็น ที่ราบ ๑ ส่วน วาตภัยรุนแรงเกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่จังหวัดก่าเมาทางตอนใต้ของเวียดนาม ซึ่งเป็นเขตที่ไม่ค่อยประสบภัยพิบัติ ทำให้ชาวบ้านที่ไม่มีประสบการณ์ในการรับมือได้รับความ เสียหายเป็นจำนวนมาก มีผู้เสียชีวิต ๗๗๘ คน และสูญหาย ๒,๑๒๓ คน เรือประมงได้รับความ เสียหาย ๓๐,๐๐๐ ลำ รวมถึงทรัพย์สินอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก สำหรับการฟื้นฟูพื้นที่ประสบ ภัยให้แก่ประชาชนและทรัพย์สิน รัฐบาลมีนโยบายการฟื้นฟูที่เป็นรูปธรรมโดยการเสนอ ยุทธศาสตร์ในการป้องกันภัยพิบัติและแผนปฏิบัติการฟื้นฟูที่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยในปีนี้รัฐบาลจะออก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันภัยพิบัติและให้ความรู้กับประชาชนและให้การแนะนำวิธีป้องกัน และช่วยเหลือตนเองในภาวะฉุกเฉิน รวมถึงเพิ่มช่องทางการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนได้ทันทั่วทั้งในการเตรียมรับมือกับพิบัติที่จะเกิดขึ้น ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่ามีจำนวนผู้ที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติมีจำนวนลดลง

คณะกรรมการได้มีการซักถามผู้บริหารของกระทรวงการเกษตรและพัฒนาชนบท ซึ่งปรากฏข้อมูลสำคัญ ดังนี้

- เวียดนามมีระบบสหกรณ์ที่สังกัดอยู่กับกระทรวงการเกษตรและพัฒนาชนบท
- รัฐบาลมอบหมายนโยบายให้กระทรวงการเกษตรและพัฒนาชนบทดูแลเกี่ยวกับการ ป้องกันและบรรเทาความเสียหายจากภัยพิบัติ และจะมอบหน้าที่ให้ทหารมีส่วนร่วมในการ ช่วยชีวิต และกู้ภัยผู้ประสบภัยพิบัติ เนื่องจาก ยังไม่มีหน่วยงานเฉพาะในการป้องกันและการ บรรเทาความเสียหายจากภัยพิบัติ

- ศูนย์พยากรณ์ธรณีวิทยาแห่งชาติ โดยกระทรวงการเกษตรและพัฒนาชนบทได้ร่วมมือกับศูนย์พยากรณ์ธรณีวิทยาแห่งชาติของประเทศต่าง ๆ ในการพยากรณ์อากาศของเวียดนามและสร้างระบบเตือนภัยให้แก่ประชาชนภายในประเทศ

- กระทรวงการเกษตรและพัฒนาชนบท มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งน้ำ รวมทั้งด้านอนุรักษ์ทรัพยากรอื่น ๆ สำหรับมาตรการปกป้องการบุกรุกและทำลายป่า รวมถึงการป้องกันภัยพิบัติอันเกิดจากไฟไหม้ป่ามีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ ทบวงป่าไม้

- ปัญหาความขัดแย้งกับประชาชนในการสร้างเขื่อน รัฐบาลมีนโยบายอพยพประชาชนไปอยู่ในเขตพื้นที่อื่นเพื่อให้มีที่ดินทำกินโดยเฉพาะ

- เวียดนามมีศักยภาพในการสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำ โดยมีการสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเพื่อขายให้ต่างประเทศภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงอุตสาหกรรมและพาณิชย์ อย่างไรก็ตามการผลิตกระแสไฟฟ้ายังไม่เพียงพอต่อการใช้งาน รัฐบาลเวียดนามจึงมีการสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ขึ้น จำนวน ๒ แห่ง เพื่อให้เพียงพอต่อการใช้งานภายในประเทศ

- เวียดนามเป็นประเทศเกษตรกรรม ระบบชลประทานจึงมีการพัฒนามาตั้งแต่เริ่มแรก ที่มีการพัฒนาประเทศ มีการสร้างระบบชลประทานให้เพียงพอทุกจังหวัดในประเทศเพื่อให้เพียงพอกับการทำนาในแต่ละปี ซึ่งเกษตรกรเวียดนามทำนาได้ ปีละ ๓ ครั้ง และมีพื้นที่ทำการเกษตรกรรมจำนวน ๗.๗ ล้านเฮกเตอร์

- งบประมาณที่กระทรวงการเกษตรและพัฒนาชนบทได้รับในแต่ละปี ได้นำไปดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การก่อสร้าง การลงทุนให้แก่ท้องถิ่น ฯลฯ

- เมืองเว้ และเมืองดานัง เป็นพื้นที่สูงชันติดต่อกับภูเขาและทะเล เมื่อเกิดน้ำท่วมน้ำจึงลดลงอย่างรวดเร็ว

- หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลเมื่อเกิดพายุ คือ กระทรวงคมนาคม นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่ดำเนินการช่วยเหลือประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ ตามชายฝั่งทะเล ได้แก่ ตำรวจชายแดน ทำหน้าที่ป้องกันภัยทางทะเลและช่วยเหลือประชาชน

- บทบาทของกองทัพเรือในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย หากเป็นปัญหาเล็กน้อย จะเป็นหน้าที่ของเรือทหารชายแดน โดยจะมีการบัญชาการให้เรือที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณดังกล่าวกู้ภัย หากเป็นปัญหาใหญ่หรือเกิดห่างไกลออกไปจากชายฝั่งจะใช้กองกำลังของกองทัพเรือเข้าช่วยเหลือ

---

๒. ข้อมูลพื้นฐานทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของเวียดนาม

คณะกรรมการการทหาร วุฒิสภา เข้าพบและเยี่ยมเยียนนางสาวพรรณพิมล สุวรรณพงศ์ กงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ โดยได้มีการหารือข้อราชการและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งได้รับข้อมูลพื้นฐานทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของเวียดนาม สำคัญ ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของเวียดนาม

- เวียดนามเป็นประเทศในประชาคมอาเซียนที่มีบทบาทสำคัญด้านความมั่นคงในภูมิภาค ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ สปป.ลาว กัมพูชา และเมียนมา (กลุ่ม CLMV)
- เวียดนามเป็นตลาดใหญ่ในกลุ่มประเทศอินโดจีน มีทรัพยากรธรรมชาติหลากหลาย ค่าจ้างแรงงานค่อนข้างต่ำ รวมถึงการบริโภคภายในประเทศมีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

ข้อมูลด้านการค้าและการลงทุน

- ไทยและเวียดนามได้ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการขยายความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุนระหว่างไทย-เวียดนาม และมีข้อตกลงจะเพิ่มปริมาณการค้าขึ้นปีละร้อยละ ๒๐ ตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘
- ภาคเอกชนทั้งสองฝ่ายได้ลงนามการจัดตั้งสภาธุรกิจไทย-เวียดนาม (Thailand-Vietnam Business Council) เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างไทยและเวียดนาม
- เวียดนามเปิดรับการรับลงทุนจากต่างประเทศหลังการประกาศใช้นโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจ หรือ “Doi Moi” ในปี พ.ศ. ๒๕๒๙ เพื่อลดการผูกขาดและการรวมศูนย์ที่รัฐบาลกลาง และพยายามปฏิรูประบบเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง
- นักลงทุนไทยเริ่มเข้ามาลงทุนในเวียดนามตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ปัจจุบันการลงทุนของไทยในเวียดนามส่วนใหญ่อยู่ในเขตภาคใต้ของประเทศ มีบริษัทของไทยจดทะเบียนทำธุรกิจประมาณ ๒๐๐ บริษัท โดยที่มูลค่าการลงทุนสะสมของไทยในเวียดนามสูงเฉลี่ยเป็นอันดับ ๑๐ - ๑๑ จากนักลงทุนต่างชาติทั้งหมด

ข้อมูลทางด้านสังคมและวัฒนธรรม

- ทั้งสองฝ่ายมีการจัดทำบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านแรงงานและมีการส่งเสริมการสอนภาษาเวียดนามในไทย การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และการจัดตั้งศูนย์ไทยศึกษาในมหาวิทยาลัยหลายแห่งในเวียดนาม

ข้อมูลด้านกงสุล

- ขณะนี้มีคนไทยอยู่ในเวียดนามประมาณ ๑,๐๐๐ คน ส่วนมากอาศัยอยู่บริเวณภาคใต้ของเวียดนามประกอบด้วยนักธุรกิจ พนักงานบริษัท และคู่สมรสชาวต่างชาติที่ทำงานในเวียดนาม

ปัญหาและอุปสรรคด้านการค้าและการลงทุนของไทยในเวียดนาม

- ขาดทักษะความรู้ภาษาเวียดนาม และขาดความเข้าใจวิธีการทำงานของคนเวียดนาม

- ขาดความเข้าใจกฎระเบียบการค้าและการลงทุนของเวียดนาม

- ค่าเช่าที่ดินและอาคารมีอัตราสูง

- ขาดแคลนแหล่งเงินทุน

- ขาดผู้บริหารระดับกลางและแรงงานที่มีทักษะ

- ข้อจำกัดด้านสาธารณูปโภค โดยเฉพาะการขาดแคลนไฟฟ้าในฤดูแล้ง

- ผู้ประกอบการไทยต้องพึ่งพาผู้จัดจำหน่ายเวียดนาม

- มีปัญหาในการทำธุรกิจกับหุ้นส่วนท้องถิ่น

- บริษัทท้องถิ่นลอกเลียนแบบสินค้าไทย

- ภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะน้ำท่วม และโรคระบาด ซึ่งส่งผลกระทบต่อการลงทุนภาคการเกษตร และประมง

เวียดนามกับประชาคมอาเซียน

- เวียดนามมีการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น การปฏิรูปกฎหมายให้สอดคล้องกับข้อตกลงต่าง ๆ ของประชาคมอาเซียน

- เวียดนามให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

- รัฐบาลส่งเสริมความเชื่อมโยงระดับประชาชนสู่ประชาชน

- รัฐบาลส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร ทั้งในด้านภาษา และฝีมือแรงงาน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการศึกษาดูงาน

คณะกรรมการได้มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่าหลังจากที่เวียดนามได้รับอิสรภาพเมื่อประมาณ ๓๐ ปีเศษมานี้ ความเสียหายที่เกิดจากสงครามเวียดนามทำให้ประเทศต้องล่มสลาย ประธานาธิบดีโฮจิมินห์ได้รวบรวมประชาชนทั้งประเทศให้มีจิตใจเป็นหนึ่งเดียวเพื่อพัฒนาประเทศให้ฟื้นคืนสามารถกลับมาขึ้นอยู่กับภูมิภาคอาเซียนได้อย่างสง่างาม ประเด็นสำคัญคือศูนย์รวมของประเทศ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกันของประชาชนเวียดนาม ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือ

๑) การพัฒนาระบบการจัดการการส่งสินค้า (Logistics) ของเวียดนามมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากประชาชนให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่โดยยินยอมให้รัฐบาลเวนคืนที่ดินริมทะเลเพื่อให้รัฐบาลนำไปให้นักลงทุนต่างชาติมาสร้างสิ่งต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ รัฐบาลเวียดนามให้สิทธิให้นักลงทุนต่างชาติสามารถแสวงหาผลประโยชน์จากธุรกิจต่าง ๆ ได้เป็นระยะเวลา ๕๐ ปี จากนั้น สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ จะตกเป็นของรัฐบาล นอกจากนี้ รัฐบาลเวียดนามมีการสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์แล้วถึง ๒ แห่ง มีการสร้างท่าอากาศยานแห่งใหม่ที่นครโฮจิมินห์ โดยให้นักลงทุนต่างชาติมาลงทุนซึ่งท่าอากาศยานแห่งใหม่บิ่ใหม่จะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

๒) เวียดนามมีการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องเนื่องจากด้วยระบอบการปกครองที่มีการรวมศูนย์อำนาจการบริหารประเทศเป็นหนึ่งเดียวจึงทำให้ไม่มีปัญหาระหว่างหน่วยงานของภาครัฐ บุคลากรภาครัฐทุกคนในประเทศไม่ว่าอยู่หน่วยงานใด อาทิ ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ ตำรวจ และหน่วยงานราชการต่าง ๆ เมื่อรับราชการมาถึงระดับหนึ่งจะต้องโอนและเปลี่ยนเครื่องแบบไปเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามที่จะต้องปฏิบัติตามมติพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งเป็นส่วนดีและข้อได้เปรียบในการบริหารประเทศ

๓) หากเวียดนามมีการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีอุปสรรคหรือปัญหาใด ประเมินว่าภายใน ๓๐ ปี ต่อจากนี้ (พ.ศ. ๒๕๘๖) จะมีการพัฒนาประเทศเจริญรุ่งเรืองหน้าจันเป็นประเทศที่มีศักยภาพที่สำคัญในอาเซียน การลงทุนประกอบธุรกิจโดยตรงจากต่างประเทศจะหลั่งไหลเข้าสู่เวียดนาม

คำค้น เวียดนาม, สาธารณภัย, ภัยพิบัติ, การลงทุน

เสาทัก การเมืองและความมั่นคง, เศรษฐกิจ, สังคมและวัฒนธรรม